

K článku J. Holčíka Zdraví a peníze

(Čas. Lék. čes., 2004, 143, s. 4–8)

Prof. Holčík je jeden z nejzkušenějších a teoreticky nejvzdělanějších lidí v oblasti organizace zdravotnictví u nás a jeho analýza „Zdraví a peníze“ je vysoce fundovaná a vystihuje celou řadu příčin a problémů současného zdravotnictví, se kterými je třeba souhlasit. Můj pohled na situaci zdravotnických systémů ve světě i u nás snad jen upraví pořadí a strukturu jednotlivých aspektů z pohledu potřeb praktické politiky, která, jak článek rovněž zdůrazňuje, by se měla provádět koncepčně a s dlouhodobou perspektivou, namísto řešení jednotlivostí a aktuálních nesnází.

Domnívám se, že kromě přiměřeného zajištění obecných občanských práv, udržení potřebné úrovně etického chování zdravotníků, rozumné ekvity a uspokojení celospolečenských zdravotnických potřeb, o které se nemůže starat jednotlivec (např. dohled nad bezpečností léčiv, systém předcházení epidemií apod.), je v podstatě jedno, v jakém systému jsou občanům zdravotní služby poskytovány. Příklady ze světa ukazují, že v pravolevém ideologickém spektru dobře fungují různá uspořádání, která vždy mají své výhody a nevýhody a vždy v sobě nesou prvky mnoha kompromisů.

Přes veškeré medializované problémy jsou základní potřeby populace v oblasti péče o zdraví u nás naplněny dobře a navíc systém v podstatě funguje vysoce efektivně, alespoň pokud za efektivnost považujeme objem prostředků, plynoucích do zdravotnictví, konfrontovaný s rozsahem poskytovaných služeb, výsledky a ekvitou. Údaje o počtech dialyzovaných, počtech transplantací kostní dřeně, plošném zajištění záchranné služby, řešení akutních infarktů myokardu v centrech, novorozenecké úmrtnosti aj. jsou toho dobrým dokladem. Z politického hlediska je proto třeba při řízení systému nikoliv jen dále zvyšovat jeho efektivitu, jak se neustále prosazuje. Ta není v žádné zemi zcela dokonalá, i když o našich rezervách je samozřejmě známo dost. Potřebnou makroekonomickou i politickou stabilitu systému je potřeba zajistit jinak.

Finanční nestabilita je zjevně způsobena rychlejší expanzí drahých technologií, než si může ekonomika dovolit. Svědčí

pro to mj. rozsah intenzivní péče, vyspělost léčby onkologických pacientů nebo dostupnost nejdražších zobrazovacích technik, které jsou srovnatelné s nejvyspělejšími zeměmi světa. Politici tento problém přecházejí a nemají odvahu volit ze tří možných řešení, a to buď přilít do systému peněz, připustit omezení ekvity, nebo jasně vytvořit pravidla, která by určila, jak a komu se bude nejdražší péče přidělovat. Dlužno ovšem dodat, že tento problém není vlastní pouze České republice, ale že se vyskytuje i v ekonomicky nejvyspělejších zemích a uspokojivě vyřešen není nikde.

Specifická pro Českou republiku je nestabilita politická, která úzce souvisí se spokojeností hlavních aktérů ve zdravotnictví. Spokojenost pacientů je tč. přes veškeré stížnosti celkem ucházející. Příčiny stížností jsou kombinací rozložení kvality poskytovatelů a nedokonalosti medicíny jako takové a určitou roli hraje i značně dezintegrovaný systém, ve kterém se z hlediska pacienta občas ztrácejí návaznosti. Podstatně vážnějším politickým problémem je však nespokojenost zdravotnických pracovníků, související s finančními problémy a neřešením běžných provozních nesnází, které se objevují neustále a vyžadují permanentní kultivaci pravidel.

Komplexní řešení všech problémů je zjevně obtížné. Je však jasné, že jestli si lidé této země nerozhodnou, že chtějí dávat na zdravotnictví v nějaké formě více, než se dosud dává, budou se muset v tom, co dostávají, mírně uskrovnovat, pokud jde o neustálý rozvoj medicíny. A jestli chtějí, aby zdravotnictví nefigurovalo na nejvyšších příčkách žebříčku každodenních problémů, budou si muset najít politiky, kteří budou zdatní nejen v politických bojích, ale zároveň i dobří profesionálové v oboru řízení zdravotnictví.

doc. MUDr. Leoš Heger, CSc.

Fakultní nemocnice Hradec Králové

500 05 Hradec Králové, Sokolská 581

fax: 495 513 797

e-mail: heger@fnhk.cz